

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

1670.

1. Gezel, Ernestus: De vasallagio . . .
- 2^{art} Gezel, Ernestus: De jure adcreandi. 2 Sampl.
3. Feltingerus, Johes Todolus: De antichresi tacita
- 4^{art} Funck, Joh. Trachimus: De imperii circulis eorumq
conventionibus et officio, quod vocant, directorio. 2 Sampl.
- 5^{art} Griebner, Johann Caspar: De contractibus inominatis irregu-
laribus . . .
6. Helmerus, Gulphus: De comitiis imperii Romano-Germanici.
7. Pfliz, Jacobus: De legitima defensione . . .
8. Schnabel, Benedictus: De jure decimationis, Germ.
Nachbaur - dicto . . .
9. Textor, Joh. Walpurgus: De auctoritate interpretationis
juris . . .
10. Textor, Salomon Symplicius: De remediis contra vim
competentibus . . .
11. Wolff, Justinianus: De arvis mansuabilibus . . .

1671.

1. Giegel, Ernestus: De jure domini ac vasalli mutuo.
2. Querrius, Joh. Conradus: De jure gentium cum jure naturae
consensu. 13
3. Feltinger, Joh. Paul: De nobilitate
4. Heldt, Johann Mauritius: De eo, qui dolo deridit jurisdice.
5. Krauss, Justinus Theodorus: De necessitate
6. Lupin, Johannes Georgius: De donatione matrimoniali
valgo morgengaba.
7. Martini, Ludovicos Guentherus: An quarta Fidei-commissaria
Pandectarum jure vindicari et peti possit. 2
8. Schnepf, Fr. Tridericus: De sponsalibus
9. Textor, Joh. Wolfgangus: De donatione morbis causa
per clausulam amorem irrevocabili.
10. Textor, Joh. Wolfgangus: De possessorio jurisdictionali
11. Textor, Joh. Wolfgangus: De materiis receptorum
consuetudinis ac styli.

1691.

12. Wagenreiter, Joh. Christophorus: De repressaliis

13. Nicolaud, Johann Wolfgang: De obligatione civitatis

ex contractu ~~matris~~.

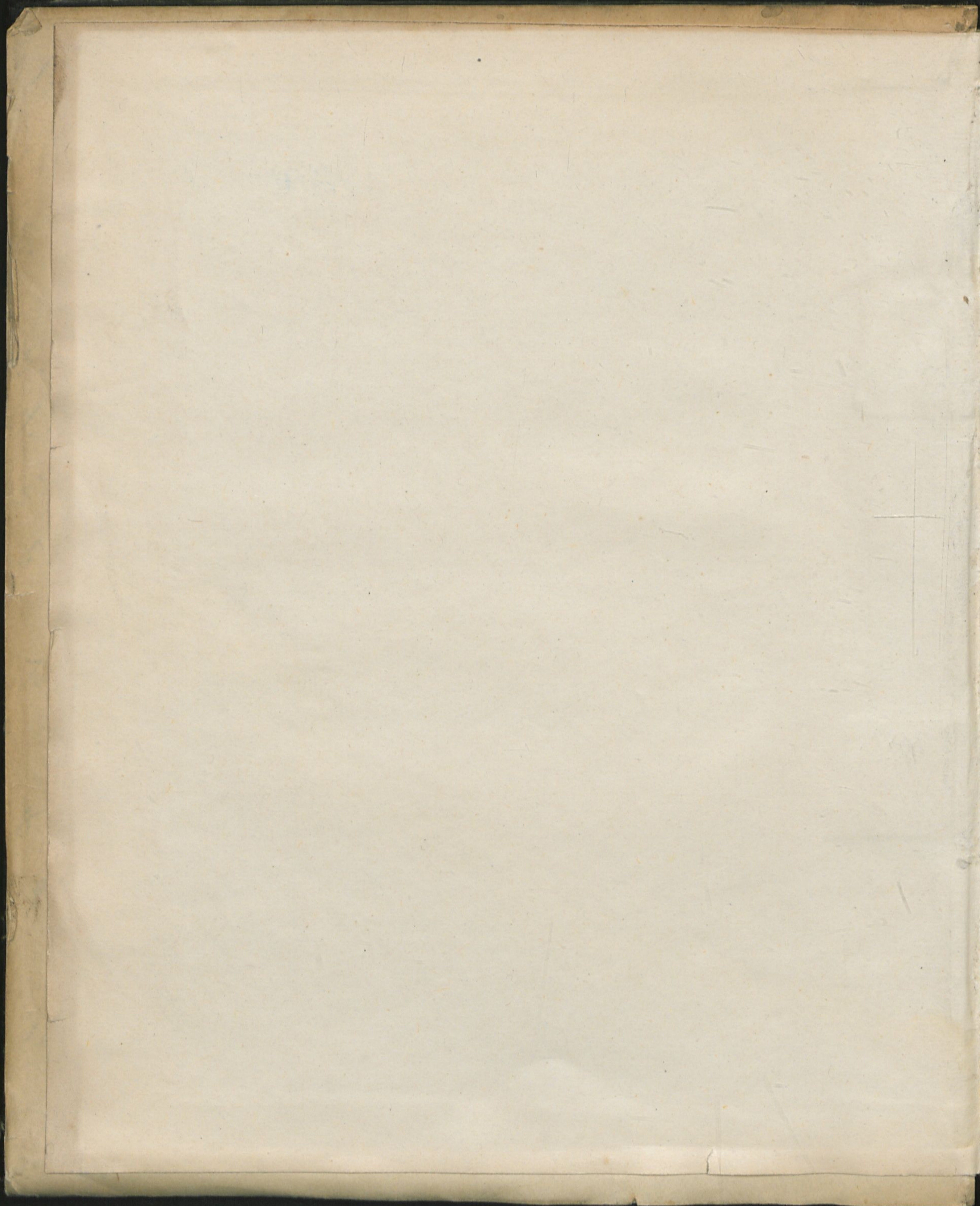
1771
12. Augustus, die 12. Augustus
13. Augustus, die 13. Augustus
14. Augustus, die 14. Augustus
15. Augustus, die 15. Augustus

12426.

I. N. D. N. 7. C. 18.
DISCURSUM FEUDALEM

De

VASALLAGIO

SUB PRÆSIDIO

JCTI EXCELLENTISSIMI

VIRI NOBILISSIMI ATQUE CONSULTISSIMI

DN. ERNESTI CREGEL

INCLUTÆ REIP. NORIMBERGENSIS

CONSILIARII GRAVISSIMI IN UNIVERSITATE ALT-

DORFFINA CODICIS JURISQUE FEUDALIS

PROF. PUBL. FAMIGERATISSIMI

ANTECESSORIS PRIMARII

DOMINI PATRONI PRÆCEPTORIS AC HOSPITIS

OMNI OBSERVANTIÆ GENERE PERPETIM

COLENDI

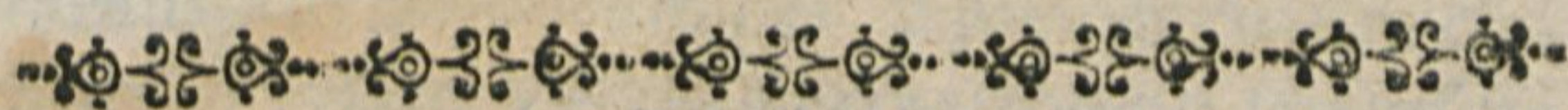
Solenni Eruditorum examini subjicit

PHILIPPUS JACOBUS SCHEURL

AUTOR.

ad D. 7. Septembris.

A. O. R. MDC LXX.

ALTDORFFI

Typis Viduæ Joh. Leonh. Winterbergeri, Universitatis
Typogr.

1912

A. M. D. W. R. C.
DISCURSVM FEUDALEM

VASALLAGIO
SUB PRÆSIDIO

ICTI EXCELLENTISSIMI
VIRI HONORABILISSIMI ET SUI CONSULTISSIMI
DN. ERNESTI CRUGEL
INCLUTÆ REIP. NORIMBERGENSIS
CONSILIARI GRAVISSIMI IN UNIVERSITATE ALT.
DORFINA CODICIS IURISQUE FEUDALIS
PROF. PUBL. FAMIGERATISSIMI
ANTECESSORIS PRIMARI
DOMINI PATRONI PRÆCEPTORIS AC HOSPITIS
OMNI ORSERVANTIE GENSERÆ PERPETUÆ
COLENDI

solennis Eruditorum examini subicit
PHILIPPUS JACOBUS SCHERRER
AUTOR.

ad D. 7. Septembris.
M. D. C. LXX.

Typis Vidue Joh. Leonh. Wicherbergi, Lipsiæ
Typog.

I. N. D. N. J. C.
DISCURSUS FEUDALIS
De
VASALLAGIO

THESIS I.

Nex depravatâ hominum naturâ, quæ pro gratiâ odium sæpe referre solet, Vasallus immemor feudalis beneficii, ullâ se ingratiitudinis maculâ impunè contaminare possit, fidelitas ex omni feudo debita efficit; hæc enim ille est obex à Juris feudalis compilatoribus positus, hæc ille stimulus, contra quem absque metu caducitatis criminisquæ perjurii Vasallus calcitrare nequit, corporali enim juramentô ejus promissio corroboratur, atque recepto loquendi modô Vasallagii nomine venit.

TH. II.

Cujus vocabuli Etymologiam evolvere cui volupe est, vocem è *Vasallo* & græco verbo, *ἅγιον sanctum*, compositam conjecturabit, idè quòd Vasallo ejus contenta sanctè sint custodienda, aut ad eorum observantiâ sanctè se obliget; nisi alludere juvat quòd sit *Vasalli ligium*, quasi per hoc ad servitia Domino exhibenda obligetur. At in principio principii petitionem ne committamus, aut obscurum per æque obscurum clarius reddere videamur, in ipsam Vasalli derivationem curiosius inquirendum erit. *Vultejus* Vasalli appellatione Longobardorum vel Germanorum esse conjicit, deductam à germanico *Gesell*; quòd feuda possidentes soleant Dominum euntem ad
A z bellum,

bellum vel ipsi vel per vicarios comitari, aut certum censum a-
 rio Domini inferre; hincq; Vasallos audire pares, gleiche Gesel-
 len / *lib. 1. d. feud. cap. 4. n. 13.* Consentit Cujacius *lib. 1. de feud. in*
proem. Wassi & Vasalli nomen, inquit, servitium significat si-
ve comitatum, cum deducatur non ex eo, quod Vasalli sint quasi in
Vasario nobilium, & Vasa eorum instrumenta q; censeantur, sed
à Germanica & veteri Gallicâ voce Gessel / quâ significatur,
qui nobis servit mercede certâ. Sed dura quodammodò videtur
 transpositio literarum G. & U. Hotomannus diminutivum esse
 contendit primitivi *Vasus*, quod Longobardis denotavit fir-
 mum, vest / vel eum, qui firmiter alicui est obstrictus, quem-
 admodum Vasallus Domino; *in comment. de verb. feud. voce Vas-*
sus. Aliis *Vasus* idem est quod *devotus, acutus, acris*, ob offi-
 cium Vasallorum, consistens in devotione, fidelitate, fortitu-
 dine & alacritate. Alii ab obsoleto Germ. *Vaseln* / i. e. itare,
 commeare & incremento augeri, *sich bessern / zunehmen* (hinc:
Ungerecht Gut Vaselt nicht) deducere volunt, quia Vasallus cum
 Domino ire & proficisci debeat, cum ab eo bona feudalia,
 unde se suaque sustentare & augere possit, teneat. Confer.
Immortal. Dn. Ludw. ell. in Syn. jur. Feud. cap. 5. p. 112. & Wehner.
Observ. Pract. verb. Vaseln / Vaseln. Unde non ridicula vide-
 tur derivatio, quam affert *Besold. lib. 1. Polit. cap. IX. p. 305.*
 si Vasallum à fortitudine s. forti i. e. Vasso dici putat, & inde
 à Dominis titulò insigniri des *Besten unsern Lieben und Ge-*
treuen. Nos quemvis suò abundare hic sensu libenter permit-
 timus, non diffitemur tamen ejusmodi obsoletorum verbo-
 rum originationes non esse Evangelia.

TH. III.

Vasallagium generali vocabulò etiam Fidelitas dicitur, positò
 contentò pro continente; non enim negari potest, hanc in jure
 feudali non semper pro ipso fidelitatis Juramento accipi, sed
 interdum pro ipsâ fide quæ promittitur, *c. qualiter, 2. F. 5. c. in*
Epistola, 2. F. 6. & c. est & alia, 2. F. 7. interdum pro juramen-
 to, quo quis ad fidem illam præstandam sanctè se obligat,
c. utrum autem, 2. F. 4. §. est & alia, 1. 2. t. 24. & per supr. all. txx.
Dn. Ludw. all. Syn. c. 14. p. 357. Vult. lib. 1. cap. 6. n. 3.

Quin

TH. IV.

Quin fidelitatem latiùs parere quàm Vasallagium eleganter probat *all. c. qualiter 2. F. 5. in pr.* ubi Juramentum fidelitatis, quod Vasallus feudi Domino præstat, & nobis in specie Vasallagium, die Lehenpflicht / dicitur, expressè fidelitas nominatur. *In v. f. Si verò Domesticus ibid.* fidelitas vocatur Juramentum officii, sive domesticitatis, Germ. die Raths, Ampts, oder Dienstpflicht / quò tenentur Domestici alicujus domini, respectu officii, quod in domo habent, ut sunt Consiliarii, Pincernæ, Dapiferi, Camerarii &c. *Sub finem deniq; d. ix.* loquitur Feudista de Homagio propriè sic dicto, sive Juramento subjectionis, Erbhuldigung / Landshuldigung / & absolutè Huldigung / quod propriè subditum facit, adeoq; illò, quod Vasallus præstat, fortiùs ligat, idquè vel inde apparet, quia Vasallus jurat Getreu und gewärtig seyn / wie einem aufrichtigen Lehenmann gebühret / subditus contra: Getreu und gehorsam / wie einem aufrichtigen Unterthan geziehmt und gebührt / vel: daß er seinem angebornen Herrn und dessen Erben woll ein treuer und gehorsamer Unterthan seyn. *Rosenth. Tract. Feud. concl. 85. cap. 6. Wehn. Obs. Pract. verb. Landes oder Erbhuldigung / j. Vult. lib. 1. de feud. cap. 6. n. 5. cum seqq. Schneid. Epit. feud. part. 5. n. 63.*

TH. V.

Hæc tamen Juramenta non inter se invicem pugnant, neque sibi adeò sunt contraria, ut alterum cum altero concurrere nequeat, quin potius ab uno eodemq; homine, qui simul subditus est officialis ac vasallus uni eidemq; præstari posse asseveramus. Quamvis nec tantâ inter sese cognatione jungantur, ut unum alterum includat, vel hoc per illud suppleatur, cum multum, uti *ð. preced.* dictum, invicem differant. *Vult. c. l. n. 7.*

TH. VI.

Nonnunquam homagium tanquam vocabulum generalius pro Vasallagio Dd. usurpant, docente *Dn. Ludw. all. l. p. 359. Ros. n. 5. Vult. c. 7. n. 30. & Wehn. c. l.* Imò non tantùm homagii nomine, sed haud rarò Hominii quoque, *Pet. Gudelin. Comment. de jur. feud. cap. 7. n. 1.* item solius fidelitatis appellatio-

ne venit Vasallagium, per *sup. all. c. utrum autem, 2. F. 4.* Interdum dicitur Vassaticum, *teste Calvino in Lexico fur. verb. vasallagium*, Jusjurandum Vasallaticum, *Rosenb. c. l. n. 6.* Item, Juramentum Clientelare, *Martin. Mager. de Advocatia armat. cap. 9. n. 154. Besold. Thes. Pract. verb. Lehennann/Lehennpflicht/ à clientulis, i.e. Vasallis, uti vocantur 1. F. 10. utut propriè loquendo clientelare mage protectionis sit Juramentum, Schus und Schirmpflicht. Idem Mager. de Advoc. armat. c. 9. n. 139. cum seqq. Speidel. in Spec. voce Huldigung.*

TH. VII.

A definitione nominali pergendo ad realem describimus Vasallagium, quòd sit Juramentum, quo Domino feudi Vasallus fidelitatem promittit, vel cum Feudista 2. F. 4. Jusjurandum quod à Vasallo præstatur Domino.

TH. VIII.

Ratione finis & formæ omne Juramentum unius esse generis dicitur, ratione objecti autem in Promissorium, Confirmatorium ac Decisorium dispescitur à *Dn. Hahn. in not. ad Wesemb. tit. de furej. n. 4. & Bachov. ad Trentl. vol. 1. Disp. XXI. th. 1. lit. a.* Decisorium appellant quod in Judicio, vel solius religionis injiciendæ, vel litis decidendæ causâ fit; Confirmatorium, quod actus præcedentes confirmat; Promissorium, quo quid in futurum promittitur. Evidentioris perspicuitatis gratiâ cum *Nobilissimo, Consultissimo atq; Excellentissimo DN. PRÆSIDE, cui ob paternam informationem quoad vixero, obligatus ero, in prælect. publ. ad Process. Fori,* juramentum respectu objecti & finis divido in Assertorium, quo quis aliquid esse vel non esse sanctè affirmat, pertinens ad rerum controversarum decisionem & æstimationem; Promissorium quò in futurum aliquid juratò promittitur; & Mixtum sive partim promissoriū, partim assertorium, quale est Juramentum calumniæ generale, quod præstatur super lite bonâ fide inchoatâ, & non calumniandi animo terminandâ, *l. 1. & 2. C. de furej. prop. calum. dand.* Promissorium rursus vel Judicium & causas Judiciales respicit, v g. Ju-
ramen-

ramentum Judicis & Assessorum, l. 14. pr. & Auth. seq. C. de Ju-
 dic. O. C. p. 1. t. 57. Advocatorum, d. l. 14. §. 1. C. de Judic. O. C.
 p. 1. t. 62. 64. Procuratorum, O. C. p. 1. t. 63. vel causas Extrajudi-
 ciales, quarum intuitu dividitur in *Promissorium in specie ita*
dictum, quo aliquid sine præcedente actu promittitur, & *Con-*
firmatorium, quo actus præcedens magis confirmatur. Ad causas
 ejusmodi extrajudiciales spectat Juramentum ELECTORUM,
 t. 2. A. B. Tutorum & Curatorum, Policey. Ordn. de A. 1548. & 1577.
 tit. von der Pupillen/S. item daß Er. O. C. p. 1. t. 76. Familiaritatis si-
 ve assecurationis, confœderationis, subjectionis, quibus etiam
 Vasallagium nostrum annumeramus, eò quòd per hoc non
 sola tantum fides verbis in futurum conceptis juretur, sed etiam
 obligatio de re præstanda (debitis v. g. servitiis) introducatur,
 unde certo respectu & fidei promissorium & obligationis intro-
 ductorium, sive promissorium in specie, appellari potest, *Dn.*
Hahn. c. l. Equidem confirmatorio Juramento convenire vide-
 tur, quasi actum investituræ obligatorio suo valore validum fir-
 mumq; redderet, verum quoniam investitura sæpenumerò abs-
 que fidelitatis præstatione celebratur, & si præstatur, interdum
 præcedit, interdum ipsam Investituram sequitur, per. xxx. 2. F. 4.
 & 2. F. 24. §. 1. commodius & rectius promissorio adscribitur.

TH. IX.

In Vasallagio nostro considerandæ veniunt primò locò perso-
 næ, quarum gratiâ omne jus constitutum est l. 2. ff. de statu hom.
 Ex autem sunt Dominus feudi & vasallus, quorum hic fidelita-
 tem facit, ille accipit. In neutro sexus discrimen attendi-
 tur; quia enim fœmina feudum dare potest, per §. 1. ibi: fœ-
 minam, 2. F. 3. & accipere, c. successionis, 2. F. 50. quin ei etiam
 fidelitas jurari, vel eandem ipsa promittere possit, non est ambi-
 gendum. Circa personam Domini sciendum, ei juramen-
 tum hoc præstari posse, licet sit infans, modò tutorem habeat,
 qui autoritate suâ investituræ renovationem firmare, & fide-
 litatis juramentum à Vasallo recipere possit, *Vultej. l. 1. c. 3. n. 7.*
inf. estque ejusdem planè efficaciz, ac si majori cuidam do-
 mino fuisset præstitum. Quòd si infans ad justam pervenerit
 ætatem, de novo jurare Vasallus non tenetur, nec expirante
 tutoris officio juramenti relaxatione opus est, quia id intuitu
 pupilli

pupilli utpote domini est præstitum, & cum ipsâ administra-
tione ac officiô in persona tutoris extinguitur, *Rosenth. cap. 6.*
concl. 42. lit. b.

Th. X.

Multò magis domino pubertati proximo vel minori in specie
sic dicto, si quid in investitura agatur intelligit, ejus renovandæ
& juramenti deferendi potestas non est deneganda, *per c. investi-*
tura, 2. F. 3. (non obstante *l. 17. §. 1. de jurejur.*) etiam sine tutoris
curatorisve autoritate, quia *all. ix.* indistinctè loquitur, nec ul-
lam autoritatis tutoriæ mentionem injicit, & ratio dispositiva
legis in *§. 1. §. 7. de auct. tut. ibi: deteriores &c.* hîc cessat, cum nulla
planè h. l. metuenda sit deterioratio, non enim nova nascitur
obligatio, sed vetus ex contractu majorum in pupillum de-
scendens duntaxat renovatur; & ex juramento, quo sibi Vasal-
lum devincit, conditionis melioratio speratur. *Vult. c. 1.*

Th. XI.

Dubitatur hic de Domino aliquo corporis vitio laborante,
e. g. muto, surdo, an homagium ei rectè præstetur? Affirma-
tivam tuemur, si ex accidenti quodam infortunium obvenerit,
& quid sibi investitura velit scire possit; sin autem naturâ talis
fuerit, propter totius actus ignorantiam meritò removetur.
Vult. l. c. n. 8.

Th. XII.

Nec diversum haberi debet de furioso ac prodigo, cum ille
æquè ac infans non intelligat quid agatur, *§. 8. §. 7. de inutil. stipul.*
huic verò rerum suarum administratio adempta, curatorique
fit commissa.

Th. XIII.

An Vasalli à domino cui insignis infamiæ nota est inusta, in-
vestituram justo tempore non petentes, fidelitatemque uti de-
cet non facientes, excusentur à commisi pœna, sæpè multumq;
moveretur? Affirmativam amplectimur. Infamem autem po-
tissimum h. l. eum dicimus, qui excommunicatione vel banno
Imperiali legitimè est oneratus, wann der Lehenherr ist in die Acht
erklärt

erflärt / oder in Bann gethan / hujus enim farinae hominem Jus ipsum expellit, omnemque cum eo usum interdicit, *c. cum excommunicato, 12. caus. XI. quest. 3. cap. nulli, 8. §. desent. excomm. j. O. C. p. 2. t. 10. §.* Und wo er 3. imò apertè Vasallus à sacramento fidelitatis, quo excommunicato vel bannito domino obligatus est, absolvitur, & à præstatione servitiorum liber pronunciatur *in c. hic finitur lex 2. F. 28. c. nos sanctorum, 4. caus. 15. qu. 6.* Fidelitas enim, quæ Christiano Principi juratur Deo adversanti ejusque præcepta calcanti, nullâ authoritate persolvi debet, *c. ult. d. caus. 15. q. 6.* & domino feudi rebelli læsæve Majestatis reo tanta non debetur obedientia, quanta Domino patriæ universali, cum superioris jus & persona in juramento semper sit excepta, *cap. venientes, 19. §. de jurej. c. est & alia, ibi: excepto Imperatore, 2. F. 7.*

TH. XIV.

Feudi Dominò ad recipiendum vasallagium omninò habili adhuc vivò, num vasallus ejus filio jurare debeat quæstio est frequens? Rectè placet non debere, *arg. pr. 1. F. 22. pr. 2. F. 40. §. praterea si quis 2. F. 55.* nisi dominus jus suum filio concesserit, Vasallumque à fidelitatis juramento, quo sibi devinctus erat, liberum pronunciaverit; cum enim hoc casu persona domini mutata sit, quin vasallus à filio feudum recognoscere obligetur non est dubitandum. Nec dispar ratio est, si dominus feudum licitè vendiderit, aliove modo alienaverit, tunc enim emtori, aliique accipienti ad faciendam fidelitatem tenetur Vasallus. *Ros. cap. 6. concl. 64.*

TH. XV.

Alia occurrit dubia concertatio: An Dominò defunctò, relictis pluribus heredibus æquale jus in re habentibus, singulis præstanda sit fidelitas? Quorundam Dd. authoritatem æquitati maximè consentaneam sequentes, statuimus, non à singulis investituram petendam, singulisque à Vasallo fidelitatem promittendam esse, (videantur complures à *Vult. lib. 1. c. 7. n. 94.* allegati,) sed sufficere vel omnibus uno eodemque actu simul congregatis, vel uni heredum cæterorum omnium nomine à Vasallo jurari, quia numerus eorum, qui in locum alicujus succedunt, pro singulari est habendus, *l. 56. inf. ff. de condit. & demonstr. nec Vasallus ut pro uno feudo plures habeat dominos cogi potest, §. praterea ducatus, 2. F. 55.* Liberam verò eligendi li-

B

centiam

centiam, cui ex heredibus Domini cæterorum nomine jurare velit, vasallo non absolutè tribuimus, sed potiùs eos requirendos esse, ut unum cui fidelitatem præstari velint, eligant, consemus, electus autem ex coheredibus vasalli vocari solet *der Lehenträger / Besold. Thes. Pract. verb. Lehenträger*. Heredibus Domini planè inter se dissidentibus, Vasalli arbitrio electionem (habito tamen quantum fieri potest ætatis & præeminentiæ respectu) tribuimus *Vid. Dn. Ludov. in septus all. Syn. cap. 11. p. 290. Dn. Schnob. Diss. Feud. 5. th. 13. Vult. c. l. & Rosenth. cap. 6. concl. 38. ubi n. 11. & 12.* monet, Vasallum uni omnium nomine jurare posse, consequenter tamen omnibus Domini heredibus juramento adstrictum esse, & plures quidem dominos, non tamen singulos in solidum habere, ac fidelitatem hoc casu non in plus, sed fortius eum obligare.

TH. XVI.

Nihil autem interest de feudali jure, an ipse dominus, an verò alius ejus nomine Investituram faciat & Vasallagium recipiat, *per 1x. in §. 1. 2. F. 3.* Hodiè indistinctè id non posse affirmari rectè tradit *Warem. ab Ehrenberg. lib. 2. de fœder. c. 1. n. 164.* dum investituram Ducatus vel Principatus ipsum Imperatorem, Comitatus autem &c. Consiliarios Imperii conferre asserit; cui distinctioni fidem facit *Const. Caroli V. in der Ordn. des Regim. de Ao. 1521. §. und behalten uns bevor / eam casu quo Imp. diutius extra Imperii fines commoratur, etiam per Procuratorem ritè expediri ostendens d. const. §. seq. und sollen wir ic.* Sic Principes Imperii nostri per rei feudalis Præpositos (die Lehen-Pröbst) & alibi per Cancellarios suos investituram feudorum exercere quotidiana docet experientia. *Giphan. tr. de jur. feud. c. 10. n. 6. 7.*

TH. XVII.

Vicariis porrò Imperii nostri Serenissimis licet vacante Imperiò amplissima tradita sit potestas, exercendi scil. judicia, ad beneficium Ecclesiasticum præsentandi, colligendi redditus & provenus; in Feudorum tamen investiturâ & juramenti fidelitatis receptione potestas eorum quodammodò limitata est & circumscripta. De feudis quippe majoribus, quæ *Fahnlehen* vulgò appellantur, (ideò quòd feuda Principibus Secularibus, sicuti sub vexillo olim, ita hodiè sub ense conferantur, cujus capulum investiendus deosculatur *Dieterich. ad t. 5. A. B. in verbis: Specialiter reservamus, j. Inf. th. 60.* non interim concedimus, morem

rem investiendi sub vexillis, in quibus insignia Principatus conferendi erant depicta, planè in desuetudinè abiisse, *Vid. Linn. tom. 1. addit. ad lib. 4. Jur. publ. c. 7. n. 32. p. 439. & seqq.*) investituram facere aut fidelitatis promissionem recipere nequeunt, sed ea soli Imperatori Regive Romanorum sunt reservata, per expressam Aureæ Bullæ dispositionem *d. tit. 5.* Ubi & illud observatum dignum, quòd Vasalli de feudis minoribus à Vicariis licitè investiti, electò Romanorum Rege, à recognitione denuò faciendâ præstandaque fidelitate non excusentur, sed potius ad omnia suo tempore innovanda adstringantur, *A. B. d. s.*

TH. XVIII.

Circa Procuratorem notanda est distinctio: quòd speciali mandato instructus tam de feudo antiquo, quàm novò; Procurator autem cum liberâ i. e. generale mandatum habens tantum de antiquo investire possit. Licet enim Procurator cum liberâ, investiendo Vasallum de novo feudo, acquirat Domino, & ex juramento fidelitatis ad servitia præstanda cum obliget; per donationem tamen, quam feudi datio sapit, aliquid alienasse videtur, contra *l. 63. ff. de Procurat. Vid. Schneiderv. Epit. feud. p. 3. n. 87.*

TH. XIX.

Quòd si quis per subinfeudationem feudum aliquod tenet, immediato suo domino, non superiori & mediato juramentum fidelitatis debet, *S. prætereà si quis, 2. F. 55.* ei enim meritò fidelitate me obstringo, à quo beneficium accipio, cum fidelitatis præstatio & fidelem esse sit quidam quasi fructus feudi, *Rosenb. cap. 6. concl. 63. l. D. Cui assertioni fidem addit Dn. Just. Sinold. d. Schüz in Colleg. publ. de Stat. Rei Rom.* quando inquit: Domini Territoriales de territorio suo subinfeudati superioritatem ipsam à Dominis feudi immediatis, non immediatè ab Imperatore consequuntur & recognoscunt; certè & ipsi casu emergente non ab Imperatore, sed ab immediatis suis feudi dominis (quorum etiam demum mutatio necessitatem renovationis inducit) renovationem investituræ petere, iisque fidelitatem jurare debent, maximè cum hi ipsi immediati ab Imperatore de territoriis illis investiantur, *Vol. 1. Diss. 6. th. 26. lit. K.*

TH. XX.

Consideratâ hucusque personâ domini, succedit persona
B 2 Vasalli

Vasalli; ubi primò illud notamus, nihil interesse, sive Vasallus investituram petens expressè fidelitatis juramentum se præstiturum promittat, *pr. 2. F. 24.* sive tacitè ad fidei promissionem sese offerat; sufficit enim, si eam facere non recuset, *Dn. Ludov. c. 11 p. 292. Schneidevv. part. 5. n. 58.*

TH. XXI.

Ætas vasallum à vasallagii præstatione certo respectu & immunem reddere, & ad id præstandum præcisè adstringere potest. Immunem facit vasallum infantia & pupillaris ætas, *c. sancimus 1. F. 22. §. si minori, 2. F. 26. §. præterea si quis 2. F. 55.* sive tutorem habeat, sive non habeat, nec enim tutor pupilli ad præstandam fidelitatem cogi potest, per *lx. expressum in §. si quis decesserit, 2. F. 26.* ei potius à domino datur dilatio in id tempus, quo pupillus pubertatem attigerit, & ad fidelitatem faciendam omninò sit habilis, *Schneidevv. p. 3. n. 101.* es wird die Lehnpflicht bis zu ihren mündigen Jahren aufgeschoben. Sic in Electorali Saxonica Aulâ puberes demum completo annò decimò quartò & decimū quintum ingressi ad juramentum fidelitatis admittuntur, *Georg. Schulz in Syn. Jur. Fend. cap. 5. n. 6.* ubi ex *Joachimo Scheplitz* subjicit, in Electoratu Brandenburgensi differri Vasallagium ad perfectam ætatem sive XXV. annum completum. Si tamen velit, etiam sine speciali mandato jurare vel pupilli juramento auctoritatem suam addere tutor non prohibetur. Pupillus autem absque auctoritate cum consensu domini jurans, obligatum sibi tenet dominum, huic autem non obligatur, *arg. pr. 7. de auct. tit. l. 13. §. 29. de action. emt.* Sibi enim imputet dominus, quòd cum tali contraxerit, quem efficaciter obligari non posse scire debuisset. Nisi fortè pupillus doli capax, & dolosè in contractu versatus fuerit, tùm enim malitia ætatem supplere dicitur, *l. 3. C. si. min. se maj. esse dix.* & pupillus tam naturaliter quàm civiliter Domino obligatus esse censetur, *Dn. Ludov. Exerc. Justin. 3. th. 7. lit. d. Ungep. Exerc. 10. quest. 3.*

TH. XXII.

Nec solùm masculus, sed & fœmina eodem jure cum masculis gaudet, *2. F. 17. 2. F. 30. 2. F. 50.* cui post annum demum 14. tempus Investituræ petendæ currit, nec ex intermissione recognitionis intra illud tempus quicquam periculi metuit, licet per dispositionem juris Civilis post annum 12. pubertatem consequatur, *pr. quib. mod.*

mod. tut. fin. Vid. Ros. c. 6. concl. 41. Nec ullâ hic opus est distinctione circa Hermaphroditum, utrum magis in sexum virilem an verò fœmineum incalescat, *Borch. de feud. c. 5. n. 45. Niell. Diss. Feud. 2. th. 6. l. B.*

TH. XXIII.

Quod de infante impubere affirmavimus *supra th. 21.* diversû est in pubere minorenni, qui homagiû domino suo & præstare potest & debet, sive ipse id faciat, sive per alium, v. g. curatorem. Negligens enim recognitionem, feudò privatur, salvò tamen usque ad annum XXIIX. restitutionis beneficiò; nisi reverà contumax fuerit, i. e. ad recognitionem feudi, & fidelitatis præstationem admonitus contumaciter emanerit, tum enim ut malitiæ suæ pœnas sentiat restitutio ei deneganda est, *Dn. Ludvv. tract. feud. III. cap. ult. p. 508. cum seqq.*

TH. XXIV.

Porro non interest Vasallus sui juris an sub patria potestate sit; filiusfamilias enim cum feudum accipere possit, *l. 39. ff. d. O. & A. Vesembec. de feud. c. 5. n. 4. Arum. Diss. Feud. 3. th. 38.* ita ut usufructus Patri non acquiratur, *Conr. Rittershus. b. m. part. feud. lib. 1. c. 6. & 7.* quin Juramentum ex feudo debitum præstare queat non est dubitandum. Regulam enim ponimus generalem, quòd is Vasallagium præstare possit qui feudi capax sit. Nec exceptionem patitur hæc Regula in furdo, muto, cœco aut aliàs imperfecto, licet enim hi commodè domino ipsi jurare non possint, attamen per alium fidelitatem rectè promittere valent, cum id ipse quis facere intelligatur, quod per alium facit. Intellige si Vasallagium ex feudo novo præstandum est, & dominus investiens illorum conditionem non ignoravit, eo ipso gratiam hanc concessisse præsumitur, ut per substitutum servire atque per mandatarium fidelitatem promittere possint, ne dicamus fidelitatis præstationem prorsus posse remitti à domino feudum constituyente rerum suarum moderatore, *§. 1. iuf. 2. F. 3.* In feudo verò antiquo quia hujusmodi personæ à successione arcentur, *§. 2. 1. F. 6. & 2. F. 36.* eo ipso à Vasallagii promissione excluduntur.

TH. XXV.

Furiosus autem quia quid faciat nescit, nullatenus in jurantium numero habendus, & amplius per naturam ad omnes actus & contractus inhabilis est, *l. 5. de R. 7.* Dispar ratio prodigi, licet enim plerumq; pari passu ambulent furiosus & prodigus, in suc-

cessione tamen feudali dispari gradu incedunt, cum in hoc cesset ratio quæ militat in furioso, servitia enim cæteraq; in formulâ fidelitatis comprehensa præstare potest prodigus, quare fidelitatem domino rectè promittit; quamvis administratio uti allodialium, ita & feudali Curatori committenda sit, *Dn. Ludw. in Syn. Jur. feud. c. 9. p. 247.*

TH. XXVI.

De Clericis an rectè præstent Vasallagium, disidentes sunt opinionones, utpote ad servitia militaria ineptis, cum post assumptionem Clericatus desierint esse milites seculi, factiq; milites Christi, *ix. 2. F. 21.* Magis est ut rectè præstent, aut si detrectant, à feudis abstineant. Eleganter *Sonsbec. p. 1. n. 27. & 29.* Si conueniri nolunt, ait, *Clerici coram domino, vel curiæ Paribus & Judicibus secularibus, caveant à Secularibus feuda accipere, & secularibus rebus se immiscere, Jul. Clar. recept. sent. sive feud. q. 3. Schneid. de feud. p. 1. num. 6. Finckelth. D. feud. 1. rh. 11. Sthm. Specul. Rom. Imp. c. 25. n. 44. Ros. Syn. Feud. c. 1. concl. 9. l. c. in f.* qui hanc opinionem apud Germanos indubitata pronunciat. Nec Archi Episcopum, Episcopum, Prælatum, aliumque in eximio præminentia gradu constitutum Clericum à Juramento nostro suam absolvere dignitatem, luculenter probat *Instrum. Pac. art. V. §. electi ibi: Juramenta Regalibus consueta feudis præstiterint, & inter alia exemplum Investituræ Eminentissimi Archiepiscopi & Electoris Moguntini, apud Linn. tom. 1. Addit. ad lib. IV. c. VII. p. 438.*

TH. XXVII.

Parili modò nec Ecclesia à Laico investita à Juramento fidelitatis absolvi meretur, & *Rosenth. c. 6. concl. 31. l. C.* se exemplum vidisse negat, ubi nomine Ecclesiæ feudum tenentis non jurata fuerit fidelitas. Excipimus interea lubentes consuetudinem & mores contrarios, ex ratione, cæteris paribus, non negligendâ, quòd Ecclesiæ Justitiæ cultrix & auctrix non patiatur contra justitiam aliquid fieri vel in se vel in alterum, privatus verò sæpe Justitiæ obviet, *c. si clientulus, 1. F. 13. 2. F. 101.*

TH. XXVIII.

Ut multa comprehendamus paucis: Quisquis feudi capax, & per ætatem aliasq; qualitates ad investituram accipiendam idoneus est, is regulariter ad præstandam fidelitatem obligatur, sive
feudum

feudum teneat magnum, sive modicum. Non enim est verosimile, dominum naturam contractus feudalis mutasse, & in concessione feudi exigui Juramentum Vasallo remisisse, cum de natura hujus contractus sit, ut juretur fidelitas, per §. 1. in f. 2. F. 3. Et si nulla contractibus pacta sunt adjecta, juri communi contractantes se conformasse videntur. Ros. cap. 6. concl. 32.

TH. XXIX.

Unde infertur, nec ipsam Majestatem à fidelitatis Juramento excusare, Principem enim Regali diademate fulgentem salvâ superioritate suâ alteri ratione ditionum quarundam feudalium fidelitatem præstare & posse & debere, exemplo est Potentissimus REX SUECIÆ, qui Inviçtissimi IMPERATORIS nostri & IMPERII ratione Ducatum locorumq; in *Instrum. Pac.* ipsi assignatorum, Vasallus audit, casuq; eveniente Investituræ renovationem decenter petendo fidelitatis Juramentum præstat, art. 10. §. exsolvit deniq; & c. & §. seq. vicissim.

TH. XXX.

Præterea inde colligitur nec à Vasallagio immunes esse Vasallos feuda franca tenentes, qualia reperire licet in Circulo nostro Franconico inter Nobiles Immediatos; licet enim hi à præstatione servitorum immunes sint, à Vasallagii præstatione propterea liberi prædicari non possunt, *Wehner. Observ. Pract. verb. Freyh. lehen*/ quia feuda impropria in iis, in quibus expresse alterata non sunt, communem feudi naturam retinent, 2. F. 48. Ex quâ conclusione porrò sequitur, propter feudum ex quo debetur certus canon simili ratione fidelitatem juratò promittendam esse, ut proinde explodendi sint, qui nec Juramentum nec ullam Fidelitatem ex tali feudo de emphyteuseos contractu nonnihil mutuante, deberi asserunt, quandoquidem pars alicujus contractus substantialis præcipua & formalis, qualis in feudo est fidelitas, à contractus ipsius perfectione nullo modo potest abesse. Ros. c. 10. concl. 34. n. 59. & 60. Dn. Ludw. in Syn. c. 14. p. 361.

TH. XXXI.

Quid dicemus, si vasallus juravit se Domino ejusq; heredibus ac successoribus fidelem fore, num mortuò Dominò ad vasallagium Successori præstandū est obligatus? Neg. Quamvis ad ipsam fidelitatem nihilominus eum obstrictum asseramus, c. veritatis, 14. exir. de jurej. A petitione verò renovationis Investituræ eum propterea immunem haud facimus, cum separata omninò sint investi-

Investituræ renovatio, & Juramenti præstatio. Facit huc §. præ-
terea si quis, 2. F. 55. ubi indifferentè, feudum si jurabile nec ne,
investituræ petitio intra annum & diem præcipitur, nec enim
uno remisso, aliud quoq; intelligitur remissum, per tradita à Ro-
senth. cap. 6. concl. 35. Ad dominum feudi in dignitate Ecclesiasti-
câ constitutum, v. g. Episcopum, hæc quoq; extendimus, propter
identitatem rationis; utur enim Episcopus Antecessoris sui he-
res propriè dici nequeat, attamen si domini successores vasallus
Juramento incluserit, ad reiterandum illud eveniente mutatio-
nis casu, adstringendum hunc non esse censemus cum Ros. c. l.

TH. XXXII.

Secus se res habet, si Vasallus pro se & suis successoribus jura-
verit, hõc enim casu quoniam defunctõ vasallo novus heres,
novi mores & nova est anima, nec Juramentum personam juran-
tis egreditur, non solùm investituram petere, sed & omnia præ-
standa præstare tenetur; quapropter successor feudalis, v. g.
filius, contraveniendo fidelitati ex Juramento defuncti, ante-
quam ipse eandem præstiterit, perjurium non incurrit, per ea
quæ habet Bald. in l. 10. C. de oper. lib. n. 32.

TH. XXXIII.

Cæterùm proluxa controversiæ tela sese offert circa fidelita-
tem nostram, in casu, ubi plures adsunt Vasalli heredes? hanc
ut ritè percurramus, distinguimus inter feudum divisum & indi-
visum, priore casu cuiusvis, qui ex divisione feudi partem accepit,
fidelitatem jurandam esse nobis persuademus, cum singulæ divisæ
partes peculiare totum constituent, heredemq; pro parte suâ Va-
sallum faciant, ut sic tot Vasallos sibi Dominus acquirat, totq; fide-
litates recipiat, in quot partes feudum inter se heredes distri-
buerint, §. 1. vers. præterea Ducatus, 2. F. 55. Posteriore casu in feudo
indiviso maximè facessit negotium *ix. si de feudo & c. vers. omnes fi-
lii, 2. F. 26.* qui in indiviso quoq; omnes Vasalli heredes ad præstan-
dum fidelitatis juramentum vocat; quod ad eò iniquum Cujacio
visum fuit, ut manum dicto textui admoverit, & pro voce Indi-
visum, Divisum substituerit, quò conveniret cum *cap. cum plu-
res, 2. F. 77.* Quantumvis verò Cujacius litis hujus telam per tex-
tûs correctionem se pertexuisse ratus sit, aliis tamen à violento
ejusmodi remedio meritò abstinentibus retexenda fuit, præser-
tim quia inter *dd. capp.* non reperitur indissolubilis Antinomix
nodus in conflictu solvendus.

TH. XXXIV.

Non æstimatô igitur hoc loco magni aliàs *Cujacii* labore, ex indiviso feudo ab omnibus heredibus fidelitatem jurandam esse affirmamus, eam tamen non adeò in solidum singulos obligare ut quis servitia ex toto feudo debita præstare teneatur *per l. 2. F. 77.* unde insignis iniquitatis patrociniûm oriretur; sed ut reliqua in fidelitate contenta observet, & prout fidelem decet, erga Dominum se gerat. *Vid. Vult. de feud. lib. 1. c. 7. n. 91.*

TH. XXXV.

Si verò omnes heredes comparere, fidelitatemque Domino præsentibus jurare non consueverunt, aut unum ex se eligendi, extraneumve speciali mandatô instructum, mittendi facultatem habeant, nihilominus ex hujus unius juramento reliqui obligati erunt, æquè ac si ipsi præstitissent. Nec infrequens est hodie, ut plures ejusmodi heredes aliquem è suo numero, qui communi omnium nomine investituram accipiat & juret, eligant, Germ. einen Lehnräger, teste *Melonio in Thes. Jur. de jure feud. tit. 1. n. 24.* qui plerumq; fratrum vel agnatorum natu est maximus. *Add. sup. th. 15.* Nec feudi renovatio fieri debet; quamdiu talis Procurator vivit, præmortuò licet uno vel altero heredum, tradente *Besoldo Thes. Pract. verb. Lehnräger.*

TH. XXXVI.

Ex quibus confectarium, non ipsum duntaxat Vasallum, verùm ejus quoque Procuratorem jurejurando fidelitatem Domino rite polliceri. Sic Universitas, Collegium &c. per Syndicum vel Procuratorem jurat, & quis alius Vasallus per mandatarium præstat homagium, *2. F. 3. §. 2. & s. Item Investitura, 2. F. 58.* nihilque usu est receptius, quam jurare in alterius animam, præprimis in investituræ actu, quamvis olim propter sumam juramenti personalitatem dubitatum fuerit, an id liceat nec ne, *l. 2. pr. §. 1. C. de jurej. pr. cal. dand.* nec hodiernum in Saxoniam licere patet ex *Landrecht / lib. 1. art. 46. cit. à Trentl. Vol. 1. Disp. 21. th. 1. Ros. c. 6. concl. 37. lit. b.* Moribus tamen passim contra dissertationem non adeò frivolum *Dr. Just. Oldendorps de jurejur. in alien. anim.* id obtinere experientia testatur, nec legibus prohibitum esse c. *tibi Domino, 34. dist. 63. & c. optatum, 4. dist. 100.* ostendunt. Utut
C enim

enim Juramentum sit actus personalis, ideoq; & personalis ejus obligatio, mandatarius tamen speciale jurandi mandatum habens mandantem effectivè obligat tanquam ex contractu qui alterius nomine celebratur, *Hahn. b.m. in Obs. ad Vesemb. tit. de Jur. rej. n. 9. p. m. 811. j. Georg. Schulz d. Syn. jur. feud. c. 9. n. 33.* ubi formulam jurantis Procuratoris in animam Principalis videre est.

TH. XXXVII.

Si tamen Dominus ex causa aliquâ probabili Vasalli præsentiam requirit, ob ortam fortè infidelitatis suspicionem, ut præsentem admonere ac terrere possit, justo Domini mandato omninò morem gerere & comparere ipsum oportet, ne per spretam ejus voluntatem, post habitumque mandatum, gliscenti suspicionis igniculo oleum affundat, si modò vel morbus, vel ætas, aut aliud justum impedimentum rechtmässige Ehehafften / nullam excusationem præbeant. *Pet. Gudelin. Comment. de jur. feud. p. 2. c. 8. n. 5. Niell. Diss. feud. 7. th. 2. l. c. sub fin. Add. Matth. Steph. de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 232. Hartm. Pistor. lib. 2. q. 37. n. 59.*

TH. XXXVIII.

Cujusmodi impedimento justo locum relinquit nonnunquam Vasalli conditio & qualitas, cui non conveniret feudi Dominum eâ, quâ regulariter decet, reverentiâ adire, & fidelitatem promittere, utpote honore ac dignitate hunc antecellenti. Ergò hujusmodi Vasallus in majori vel pari dignitatis fastigio constitutus fidelitate se solum ut ne existimet, commodissimè per Procuratorem feudum recognoscere ac jurare potest, nec sine causâ, cum superioritatem Vasalli Dd. tanti faciant, ut ne eum quidem ad solita servitia adstringant, sed vel ad digna statu reducant, vel per substitutum serviendi potestatem concedant, *Ros. cap. 8. concl. 4 n. 14. lit. n. ibiq; all.*

TH. XXXIX.

Pudor quoque fœminini sexus licentiam per Procuratorem jurandi permittit & honestas publica, impatiens ut mulier virorum cœtui sese immisceat. Si autem feudum dotis locò mulieri datum sit, ei omninò, etiamsi velit, fidelitatis præstatio interdicti.

interdicitur, & maritus utpote feudi bonorumque dotalium dominus, Vasallus & ad recognitionem obligatus declaratur, *Rosenth. cap. 10. concl. 5. n. 3.*

TH. XL.

Quemadmodum verò Vasallus ad præstandam fidelitatem Domini filio non potest cogi, nisi pater huic feudum refutaverit, *prout sup. ch. 14. dictum* ita in personâ Vasalli idem observandum esse par inter utrumque ratio suadet, *arg. c. in Epistola 2. F. 6.* dum enim & huic eadem refutandi licentia conceditur, *2. F. 14. & 2. F. 38.* is qui per refutationem feudum accepit, sive filius sit, sive alius, ad vasallagii juramentum, etiam vivò adhuc refutante meritò adstringitur. *Rosenth. cap. 6. concl. 33.* Post refutationem enim jurisjurandi vinculum solutum censetur, *arg. l. ult. qui satisd. cog.* non autem reverentiæ, refutans quippe debitò Dominum afficere debet honore, & propter memoriam pristini domini ab omni offensione abstinere, *per all. ix. 2. F. 38. in f. add. Mynsing. observ. Cent. V. obs. 65.* Idem obrinet in licitâ feudi alienatione, adeò, ut neutro casu speciali jurisjurandi relaxatione opus sit; sive enim Vasallus feudum refutando s. vendendo &c. transferat, utroque casu simul Vasallagii nexum solvit, *Rosenth. cap. 9. concl. 39. n. 7.* cessante namque causâ, cessat effectus.

TH. XL I.

Coronidis locò circa Vasalli personam non incongruè quæstio moveri posset: An Imperator Noster quâ talis, sit Vasallus Pontificis Romani ei que fidelitatem jurare teneatur? Sed ferè pudet pudet que infrunitæ Affirmativæ, quam Pontificiæ sedis nonnulli adulescentes defendere sustinent: longè plurimum ingenio valent & Politici & Juris quâ Publici quâ Feudalis scriptores, qui communi calculò negativæ patrocinantur; proinde à prolixâ hujus tractatione potius placet abstinere, quàm cramben toties coctam apponendo omnium palatis nauseam creare; nihilominus ejus disquisitionem, si quis D.N.N. Opponentium desiderabit, conflictui reservamus.

TH. XL II.

De propero post personas vasallagium præstantes & accipien-

accipientes ad illam ipsam fidelitatem, de qua in descriptione nostra *Sup. ch. 7.*, qua nobis utramque paginam facit. Primum autem de forma erimus solliciti, ut contenta faciliori postea labore enucleentur. Ea autem in scriptis juris feudalis consuetudinibus triplex ferè sese offert, comprehensa tribus titulis immediatò se invicem ordine sequentibus, nempe *2. F. 5 2. F. 6 & 2. F. 7.* quas formulas nec sibi contrarias, nec alteram alteram latiorum aut angustiorum esse arbitramur, id quod accuratè satis innuit *ix. 2. F. 7. ibi quod verbum & c.* ubi vocabulum Fidelis si rectè intelligatur nullam adjectionem indigere, sed potius integram perfectamque in se fidelitatem, quippe qua per ejusd. cap. verba subsequentià prolixius declaratur, continere dicitur. Pragnans tamen d. l. additur prolixioris explicationis causa, simplicitas nimirum & ignorantia multorum Vasallorum, qua fecunda errorum, ne dicamus perjuriorum, mater haud rarò audiret, nisi clarioribus verbis juramenti contenta conciperentur, ejusque inde oriens obligatio quodam quasi penicillò delinearetur. Ejusmodi autem simplicium imperitorumque habendam esse rationem testatur *glossa in l. 10. C. famil. ercisc.* his verbis: Non omnis scit dicere heredem instituo & c. Hinc & testimonium validum pronunciat, dicentis, Titium possidere, tamen interrogatus quid sit possidere, respondeat se nescire, *gl. in l. 38 §. 7. de V. O. Gothofr. ad c. est & alia 2. F. 7. lit. e.* Quid? quòd ipse Imperator ejusmodi simplicitatem literarumque imperitiam attendendam esse luculentissimò exemplò probaverit in *l. ult. C. de testam.*

TH. XLIII.

Formula hodiè in Germania usitata in jure feudali praescripta non est dissimilis, sed in effectu eidem conveniens, quamvis eam pro Curiarum varietate variare incipias non eamus. Sic singulare quibusdam in locis est, quando Vasallo jurare incumbit, se juri dicendo cum Paribus pariturum, uti hunc in modum à Ducis Württembergici fidelibus jurari notat *Besold. Thes. Pract. verb. Lehenmann / Lehenpflicht / ibi: Urtheil zu sprechen mit Ihrer Fürstl. Gn. Mannen / so ihr darzu ermahnet und erfordert worden.* Et hanc juris dicendi potestatem Vasallis ipsum jus feudale tribuit, in *§. praterea si inter 2. F. 55.* ex quo *ix.* & illud notari

tari potest, non omnes Vasallos promiscuè ad terminandas controversias feudales admittendos esse, sed illos tantum, qui sub fidelitatis debito conjurati sunt, i. e. qui fidem suam accedente Juramento Domino promiserunt (nisi Dominus & Vasallus etiam in alios consentiant) *add. ix. 2. F. 16.* Neq; opus erit Pares ad judicandum convocatos, ut secundum Jus judicent, juramento aliquo adstringere, quia ipso Vasallagiò ad justè judicandum obligati videntur, §. 1. & *illud tamen, 2. F. 24. Dn. Schnobel. Disp. Feud. ult. th. 25. ibiq; all. Mynsing. Schultz. d. Syn. jur. feud. c. ult. n. 40.*

TH. XLIV.

Multò minus necesse erit Paribus ad decidendas lites inter Dominum & Vasallum ortas citatis relaxare fidelitatis Juramentum: tantum enim abest, ut vi hujus teneatur Vasallus ad illicita, occultandam scil. veritatem aut torquendum Jus in favorem Domini, ut potius liberrimè quicquid Juris fuerit contra Dominum pronunciare possit; cùm administratio Justitiæ nullam foveat injuriam, & Vasallagium iniquitatis, injustitiæque vinculi nomen omninò aversetur. *Vid. Rosenth. cap. 12. concl. 5. n. 26.*

TH. XLV.

Ubiq; autem & generali Germaniæ consuetudine id, quod jamjam præc. th. XLIII. dictum, receptum non esse, inter alia docent Juramenta à Vasallis Serenissimi Electoris Saxonæ, & Celsissimorum Marchionum Brandenburgensium præstari solita, quorum illud recitat *Ludov. von Hörniq. in Stella Notar. part. 3.* hoc autem extat *in dem Abdruck der bey hochfürstl. Brandenburg. Canzley zu Bayreuth von Alters her üblicher Ritter/ Bürger- und Bauern Lehen- auch Erbhuldigungs Pflicht.* Licet inibi etiam speciale quid ac notatu dignum occurrat, dum Vasallus Serenissimorum Marchionum Brandenburgensium specialiter & expressè jurat, se in causis feudilibus coram nullo alio judice quàm coram Domino feudi, vel Paribus curiæ litigaturum; (quæ verbaliter jurisdictione Domino tribuant, ad causas tamen feudales ea rectè restringitur, ultra quas nec extendi debet, nec de Jure potest, §. *præterea sinter, 2. P. 55. Vid. Inf. th. 54.*) item: si quempiam rem feudalem ut non feudalem possidere sciverit,

se Domino indicaturum, his in vernacula nostrâ verbis: (Die Lehen) nicht zu verrecken / dann vor Ihrer Fürstl. Durchl. oder deroselben Lehen Richter und Mannen (oder wohin Euch dies selbe weisen werden) und ob ihr secht verschwie gene Lehen anjeko wisset / oder künfftig erführet / die selben bey Seiner Fürstlichen Durchl. jederzeit anzumelden zc. Ille verò qui Sereniss. Saxoniae Electorem feudi Dominum recognoscit, juratò promittit, se fidelem fore suo Domino, heredibus ejus feudalibus, & totâ Saxonum Familiâ extinctâ, etiam Landgraviis Hassiæ: Ich N. gelobe und schwere / daß ich meinem Herrn / dem zc. und Seinen Lehen Erben zc. und im Fall / da der ganze männliche Stamm der Chur- und Fürsten zu Sachsen Todtes abgangen und verstorben wäre / welches doch Gott gnädiglich verhüten wolle / den Landgraven zu Hessen / und Ihr Fürstlichen Gnaden männlichen Leibes Lehen Erben / alles mit Unterscheid und vermöge Ihrer Churfürstl. Durchl. und Fürstl. Gn. allerseits Erbtheilung / Erbverbrüderung / und Keyserl. Belehninge / auch aufgerichteten Verträge / will getreu / hold / gewärtig und gehorsam seyn / zc.

TH. XLVI.

Simili homagiò Vasallos in ulteriori Pomeraniâ Episcopatu- que Caminenli feuda tenentes, atque Serenissimum Electorem Brandenburgicum feudi Dominum hodiè recognoscentes, obligari, atque eo casu, quo lineam masculinam Domûs Brandenburgicæ deficere contingeret, Regi Sueciæ, tanquam spe successione, simultaneâq; Investitura gaudenti, Vasallagii vinculo se alligatos profiteri debere, ex *Instrum. Pac. artic. X. §. Titulis*, verosimile fit.

TH. XLVII.

Ut autem omnia Jurisjurandi nostri capita appareant, quid- ve de hodiernis moribus toties dicta fidelitas in se contineat, ad oculum demonstratur, operæ pretium esse autumamus, de verbo ad verbum aliquam Vasallagii formulam transcribere. Sit igitur exempli locò Imperatori nostro à Principe Imperii per manda

mandatarios jurari solita: (de aliis formulis videri potest Georg.
Schulz / d. Syn. Jur. feud. cap. 9. n. 35.) Euch dem Allerdurch-
leuchtigstem / Großmächtigstem / Unüberwindlichstem Für-
sten und Herren N. N. Römischen Keyser &c. Unserm Al-
lergnädigstem Herrn / von wegen und als vollmächtige Ge-
walthaber des Durchleuchtigen / Hochgeborenen Fürsten und
Herren N. Unsers Gnädigen Fürsten und Herren / geloben
und schweren wir N. und N. in Krafft und nach Inhalt der
von Ihrer Fürstl. Gn. emp. angenehmen / und zur Keyserlichen
Reichs- Hof- Cansley übergebenen schriftlichen Gewalts /
auf das Heil. Evangelium / so wir hiemit leiblich berühren /
und in die Seel gedachtes Unsers Gnädigen Fürsten und
Herrn / das Ihre Fürstl. Gn. von der Regalien und Lehen
wegen des Fürstenthumbs N. samt allen denselben incorpo-
rirten Grav- Herrschafft- Ein und Zugehörungen / die Seiner
Fürstl. Gn. jeso verliehen werden / um hinfuro von dieser
Stund an / Eurer Kayserl. Mayest. allen derselben Nach-
kommen am Reich / Römischen Keysern und Königen / und
dem Heil. Reich / getreu / hold / gehorsamb und gewärtig seyn /
auch nimmermehr wissenschaftlich in dem Raht seyn sollen noch wol-
len / daichtwas wieder Eurer Kayserl. Majest. Person / Ehr /
Würde oder Stand gehandelt / oder fürgenommen wird / noch
darein willigen oder befehlen in einige Weg / sondern Euer
Keyf. Meyst. und des Heil. Reichs Ehr / Nutzen und Frommen
betrachten und befördern / nach allem ihrem Vermögen / Und
ob Ihre Fürstl. Gn. irgends verstanden / daß etwas fürgenom-
men oder gehandelt würde / wieder Eurer Keyf. Meyst. Per-
son oder das Heil Reich / demselben sollen und wollen sie ge-
treulich vorseyn / und Euer Kayf. Meyst. dessen ohne Verzug
warnen / und sonst alles das thun / das sich einem gehorsamen
Fürsten gegen Euer Keyf. Meyst. und dem Heil. Reich zu
thun gebühret / von Recht oder Gewohnheit wegen / getreulich /
ohne arge List und Gefährde / als waar seiner Fürstl. Gn.
Gott helffe und das Heil. Evangelium. Refert hanc Dn.
Limneus

Limmaus in Addit. ad Jur. publ. lib. 4. c. 7. p. 430. Cui similis reperitur apud Warem. ab Ehrenberg lib. 2. de fœder. c. 1. n. 161.

TH. XLVIII.

Ex proximè præcedente formula notandum occurrit, quòd hodiè adhuc juretur ad Sancta DEI Evangelia, secundum morem veteribus usitatum, dd. *xxx. 2. P. 5. & 2. F. 7.* Nec id tantum in vasallagio, sed pluribus aliis Juramenti obtinet; sic enim Principes Electores ad electionem Romanorum Regis accessuros jurare, ostendit formula Juramenti Electoralis in *Aur. Bul. rit. 2.* præscripta, ibi: *Ego N. Archiepiscopus Moguntinus, Sac. Imp. per Germaniam Archicancellarius & Princeps Elector, juro ad sancta DEI Evangelia, presentialiter coram me posita, quod &c.* Eadem clausulâ juramentum, à Cardinalibus conclave sede vacante ingressis in Capellâ Sixti præstandum, esse munum, tradidit nuper *cujus nomen in omni ferè Europæ angulo celebratur, atq; in Altorfinâ Doctorum Coronâ splendida instar gemma fulget, Nobiliss. Consultiss. atq; Excellentissimus DN. DOCTOR WAGENSEIL, Patronus, Præceptorq; meus, quem propensissimo animi affectu suspicio, in Disp. de Electione Romani Pontificis, th. 17.* Ipsi etiam Romani Imperatoris Capitulationi hæc verba sub finem addita esse demonstrat Gloriosissimi Nostri, uno verbo OPTIMI, Imperatoris LEOPOLDI (quem DEUS Triunus filiis & nepotibus LEOPOLDIS Patrem faciat & Avum felicem ex animo vereq; optamus!) Capitulatio § 47. ibi: *Inmassen wir dann das mit einem leiblichen Ahd zu Gott und dem Heil, & Evangelio geschworen.*

TH. XLIX.

Quamvis autem hic jurandi modus non arrideat *Wesembecio in Parat. ff. de furej. num. 6.* cum tamen tanquam Jure Civili, *l. 12. §. patroni, C. de judic. l. 20. C. de Episc. aud. Feudali, per xxx. sup. all. Camerali, Ord. C. tit. 57. & seqq.* receptum, tolerari posse putamus; aliud enim est jurare per Evangelia & Sanctos, quod sapit idololatriam & superstitionem, aliud est jurare ad Evangelia, quod fieri potest absq; peccato, & juratæ promissiones ejusmo-

ejusmodi tactione sanctorum Evangeliorum magis firmatae pro
 vero corporali Juramento *σωματικῶ ὄρκω*, **Eörperlichen Ayd**
 habentur, concurrat enim invocatio nominis Numinisq; Divini,
 tanquam Jurisjurandi forma, atq; semper concurrere debet,
 idemq; in sup. recitata fidelitate fieri verba finalia ostendunt.
Jung. VVarem. ab Ehrenberg lib. 2. de foeder. c. 1. n. 151. cum seqq.
Conr. Rittershus. in Nov. p. 9. c. 20. n. 2. & lib. 1. partit. feud. c. 10. q. 4.
Dieter. ad A. B. tit. 2. p. 25. & 27. Interim non diffitemur cum
Rauchbar part. posterior. q. 2. n. 52. 53. rectè verba de Evangelio,
Ich schwere auf das Heil. Evangelium/ in Saxonia alibi que à
 jurantibus ut plurimum omitti. *Nobilis. Consultis. atq; Excellentis.*
DN. PRÆSES in sup. alleg. praelect. publ. ad Process. Jur.

TH. L.

Promissionem tamen, quæ omisâ obtestatione religiosa, in-
 terpositione fidei, **bey Fürstlichen/ Grävlichen Ehr und Wür-**
den/ firmatur, pro Juramento habendam esse, probatum nonnul-
 li eunt ex *lxx. in c. 3. extr. de his, quæ vi met. & c. 3. de Jurej.* & in
 Praxi Camerali promissionem talem Principis illustrisq; perso-
 næ sub fide sua, veri Juramenti vim habere testatur *Gail. Pract.*
observ. lib. 2. obs. 59. ubi sæpe sic observatum esse meminit, *Add.*
Schurpf. cent. 2. cons. 37. n. 11. & cent. 3. cons. 62. n. 14-15. Mynsing.
cent. 1. O. 17. Quicquid sit, cum in fidei interpositione deficiat in-
 vocatio Nominis Divini & execratio, nec juramentum reverà
 erit, *uti me docuit sup. cit. & nunquam absq; veneratione mihi nomi-*
nandus DN. PRÆSES, dd. praelect. publ. ad Process. & in Saxonia
 pro simplici tantummodò promissione reputatur, *Wesemb. in Pa-*
rat. ff. de Jurejur. n. 6. ubi Hahnus tale promissum quoad vim ob-
 ligandi, non quoad crimen perjurii admittit, *Modestin. Pistor. V. 2.*
cons. 19. n. 53. Rauchbar d. part. 2. q. 2. num. 58. Carpzov. part. 2.
J. F. R. S. Const. 16. D. 5. num. 4.

TH. LI.

Insuper in d. formulâ th. 47. verba **Kurer Kayserl. Mayes**
stât und dem Heil. Reich/ indicant, Status Imperii non Im-
 peratori tantum, sed toti Imperio juramentò hoc obligari,
 adeoq; tam hujus, quam illius vasallos esse; quare autem non
 Imperator, tanquam Imperii caput, sibi soli fidelitatis debitum
 arrogare possit, non postremam ratione esse arbitramur, quòd sit

D

Admi-

Administrator Imperii, R. 7. de A. 1559. in pr. ibi: Die Admini-
stration und Verwaltung des Römischen Reichs/ & paulò post:
Und uns mit der Bürde der Administration und Verwal-
waltung des Heil. Reichs/ &c. beladen/ item ex A. B. tit. 2. &
quia de antiquâ, ibi: virtute S. Imperii administret.

TH. LII.

Quid tandē vocabulum Fidelis sup. in vasallagii descriptione
th. 7. positum sibi velit, verba illa **Treu / Hold / Gehorsam**
und gewärtig/ in d. formulâ th. 47 eorumq; proluxa satis subje-
cta explicatio declarant, quam ad tria commodè referri posse ca-
pita existimamus, scil. ad commodorum promotionem, damno-
rum aversionem, & venerationis obsequiūq; præstationem, se-
quentes *immortalium meritorum Virum Dn. Ludw. in Syn. c. 14.*
pr. cujus vestigia, uti aliàs plerumq; ita hic anxio pede lubentissimè
preminus. Ea formula, quæ 2. F. 7. reperitur, amicè prorsus cum
sup. recitatâ, aliisq; hodiè plurimùm usitatis, conspirat, & pro-
missionem commoda promovendi tacitè continet, ut rectè *Dn.*
Schnobel ejus contenta in tuitione personæ, honoris & bonorum
Domini consistere affirmet, in *Disp. Feud. 5. th. 23.* Hòc loco adhuc
monendum, quibusdam in locis tenori & formulæ Jurisjurandi
etiam annecti execrationes. Exemplum est in Duce Arschotta-
no Philippo de Croy, cui fidelitatem juranti de Castello Antver-
piensi fortiter defendendo, Secretarius Hispanicus de Escovedo
verba subjunxit sequentia: **So ihr das thut/ so woll Euch Gott**
helffen; wo aber nicht / so hole Euch der Teuffel mit Leib und
Seel/ darauf sagte ein jeder Amen. *Meteran. lib. 6. vom Dies*
derländischen Krieg/ fol. 336. Nicol. Myler. de Princip. & Stat. Imp.
cap. 92. n. 3.

TH. LIII.

Vocem **Gehorsam** in nostra formula th. 47. quod attinet, illa in
Statibus Imperii subjectionem quoque involvit, qui respectu
rerum & personarum Imperio & Imperatori sunt obligati, &
præter servitia Vasallatica subeunt alia onera, tam realia quàm
personalia, in salutem Imperii & Imperatoris, & delinquendo
non feloniam solummodò, sed crimen quoque læsæ Majesta-
statis committunt, cujus pœna, præter feudi privationem, cor-
poralem etiam afflictionem infert, quæ nota est subditi, non
Vasal-

Vasalli Nicol. Myler. de Princip. & Stat. Imp. cap. 93. Confer. Rein-
king. de R. S. & E. lib. 1. cl. 5. cap. 4. n. 12. & D. Schütz in all. Coll.
Jur. publ. Disp. 6. vol. 1. th. 26. lit. K.

TH. LIV.

Aliaplanè est ratio aliorum vasallorum, qui non sunt Status
Imperii; quamvis enim obedientiam promittant Domino, illa
tamen non personam, quatenus talem, afficit, sed respicit rem in
feudum sub obligatione ad fidem concessam. Scilicet verissima
asertio Feudistarum est communis, jurisdictionem competere
Domino non in Vasalli personam ratione statûs & conditionis
personæ, sed respectu feudi, quod Vasallus habet. Hinc sub-
ditus in omnibus causis Jurisdictionem Magistratûs sui, Vasal-
lus verò in causis duntaxat feudalibus Domini sui Jurisdictionem
agnoscit, nec Dominus Vasallo collectas injungere
potest, sed Magistratus subdito, *Carpzov. lib. 4. Respons. jur. 70. n.*
4. & instar omnium Martin. Mager. de Advocat. armat. cap. 6. n.
690. & 691. qui textibus & Authoritatibus confirmat plurimis,
Vasallagium non facere subditum nec importare subjectionem.

TH. LV.

Revertimur ad juramenti nostri formam, à cujus solito tenore
recedendum non est, quemadmodum enim in renovatione
investituræ omnia ad investituram primitus factam sunt confor-
manda, & ea tanquam radix & fundamentum subsequenti-
um omninò est inspicienda, sic idem juris erit in juramento fide-
litas, tanquam investituræ parte; cujus mutatio, utpote agna-
tis facilè præjudicium generans, admittenda non est, & in non-
nullis capitulis ab antiqua & consuetâ formâ ubi discrepat, per
vim ac metum extortum præsumitur, uti post *Schraderum, Hartm.*
Hart. Schneidov. inculcat Dn. Schnobel Disp. Feud. 5. th. 23. Similiter,
quando post Investituram insignis aliqua mutatio obvenit, nec
res in eodem statu permanet, vim suam Juramentum perdit; cer-
tissimi enim juris est Juramentum intelligi rebus sic stantibus,
prout Nobilissimum Consultiss. atq. Excellentiss. DN. PRÆSI-
DEM, Patronum ac Præceptorem meum, obsequiosâ animi
veneratione colendum docuisse memini in sepius all. prælect.
publ. ad Process. jur. nec extendi ad ea, de quibus tempore inter-
positi Juramenti non fuit cogitatum, Gail. Obs. Pract. lib. 1. Obs.
100. n. 5. ideòque ex causa de novo superveniente à Jureju-
rando citra perjurii crimen licitè recedi, *c. quemadmodum, 25.*

extra de jurejur. & l. ult. ff. qui satisd. cog. j. Gail. lib. 2. Obs. 23. n. 9. ubi hanc assertionem in promissoriis maximè Juramentis, quibus nostrum sup. th. 8. annumeravimus, non in assertoriis, in quibus nulla conditio subintelligitur, procedere testatur.

TH. LVI.

Quòd si Domino inferiori Vasallus fidelitatem promiserit, persona Superioris semper censetur excepta, *per tx. 2 F. 7. etiam si id expressè non sit dictum, tacitè enim subintelligitur, Gothofr. ad §. fin. 2. F. 28. l. B. cum in omni Juramento censetur jus superioris exceptum, c. si diligenti 12. extra de for. comp. c. venientes 19. extra de fures. Carpz. p. 2. C. 15. d. 1.* Et homagii vinculum, quo superiori Domino tenetur Vasallus, fortiùs quàm vasallagii ligare, *sup. th. 4. diximus, cui jungatur Instrum. Pac. art. 8. inf. pr. & apparebit quàm salvum illibatùmq; subjectionis Juramentum contra alias promissiones custodiendum sit.* Ex hâc asser-tione quasi suâ sponte fuit decisio illius quæstionis: Quando quis alterius sit Vasallus & alterius subditus, Dominis bellò inter se decertantibus, cuinam adhærendum sit? Eadem juris dispositio viget in Vasallo habente Dominum antiquiorem, *§. f. 2. F. 28. si enim hoc casu posterius Juramentum robur suum æquè obtineret, iniquitatis vinculum rectè diceretur, contra c. 18. extra de jurejur.* Patriam denique, cui plura quàm Parentibus debemus, Parentes, fratres, filios propter honestatè & Juris naturalis principia, & ipsam Vasalli personam ob charitatem à se ipsa incipientem, pari exceptione frui asserimus cum *Vult. cap. 10. n. 28. & seqq.*

TH. LVII.

Ex feudo, propriè & *κατ' ἐξοχήν*, Ligio quod à solo Imperatore Superiorem non recognoscente conceditur, qualis juranda sit fidelitas, ipsa feudi natura demonstrat, sc. Vasallum ligat absque exceptione, nemini fidelitate reservatâ, *§. 2. 2. F. 52. & 2. F. 99.* Cujusmodi Jurisjurandi integram formulam *Phil. Camerarius Oper. Succis. cap. 6.* Ferdinando Neapolitanorum Rēgi à Comite Ursinogenibus innitente præstitam recenset, in reliquis capitibus ex feudis non ligiis communiter præstari solitis ut plurimum consentaneam, discrepantiam verò manifestant maximè verba hæc: *officia obiturum omnia, domi foris que, pace belloq; adversum quoscunq;, ac pro Imperio quæ probi ac fidelis subiecti jure, lege, naturâ obeunda ac præstanda sunt Regi.* Ex quibus facilis est distinctio hominis Ligii à non Ligio, cum in hu-
jus

nuā subsidentes ab Imperatore investiri, fidemque ei hoc modo promittere, patet ex Investitura Mauriti Saxonis, quam à D. Carolo V. superiori seculò accepit, cujus ceremonias prolixius describit *Joh. Sleidan. Comment. lib. 2. p. 623. & Christ. Matthiae Theatr. Histor. in Carolo V.* Similem potentissimi DN. DN. Maximiliani Electoris & Ducis Bavariæ inaugurationem tradit *Schütz all. 1. Disp. VII. th. 18. l. e. & Limn. add. ad lib. 4. c. 7. n. 23.* ubi & Eminentissimi Moguntini Investituram iisdem solennitatibus peractam proponit. Nec quicquam propterea dignitati Serenissimorum Electorum decedit, etiam si ejusmodi actus in publico celebretur; ac frustra Othocarus Bohemiæ Rex, cum *Imperatoris Divo Rudolpho Habsburg.* flexis genibus in tentorio fidelitatem præstaret, & Imperator de industria subito tabernaculo apertò, eum in genua provolutum omnium conspectui exponeret, id maximè ignominiosum, ac non nisi Cæsareo sanguine contumeliam istam detergi posse autumavit, validà enim manu Imperatorē petendo victus justas injusti belli pœnas tulit.

TH. LX.

Verùm omnes omnium investiturarum solennitates exponere non hujus est temporis. Qui alias, Principum cum primis, in Imperatoris Aulâ obvias accuratè scire desiderat, adire potest *Dn. Limn. in add. ad Jur. publ. lib. 4. cap. 7. n. 23.* ubi summam Majestatis venerationem Vasalli quæ humilitatem mirari subit. Nec in solo Cæsare hoc speciale est, sed commune aliis Regali diademate insignitis, supremive Imperii Jure gaudentibus, qui non minore cum cultu à Vasallis (observatâ tamen cujusque loci consuetudine) ad eundem sunt, uti docent exempla, quæ in superioribus extremis quasi digitis attigimus. Ad nostrum scopum sepositis reliquis apprimè facit, quòd Vasallus ejusve mandatarii Evangeliorum librum in sinu Imperatoris positum duobus anterioribus dextræ manûs digitis tangere, atque Ministrò quodam juramentum prælegente, singula ejus verba reiterantes, jurare debeant. Quo peractò à Marschallò Imperii, aut eo absente Imperatoris, traditur Imperatori gladius, cujus conum investituram accipientes exosculantur, & ita abusivè investiuntur, *arg. pr. 2. F. 2. add. sup. th. 17.* Mores Gallicos hac in re desiderantem remittimus ad *Limn. c. 1. p. 438. & Gudelin. de jur. feud. p. 2. c. 8.*

TH. LXI.

Nihil verò interest Vasallagium investituram præcedat an eam sequatur, *per lxx. 2. F. 4. & 2. F. 3. inf. item 2. F. 24. §. 1. cum utroque*

que casu idem operetur eosdemq; producat effectus; sub hac tamen limitatione, ut si fortè Vasallus juraverit ante investituram, & Dominus post ritè præstitum; iuramentum investire nolit, non obligetur, sed impunè factæ promissioni contravenire possit, cum Vasallagium eam habeat conditionem, si feudum tradatur, *Ros. c. 6. concl. 8.* Eodem autem contextu utramq; solennitatem tam Juramenti quam Investituræ peragi opus non est, sed seorsim sive ex intervallo rectè expeditur, *Gudelin. c. l. c. 7. num. 4.*

TH. LXII.

Dominis Imperatore minoribus fidelitas quibus ceremoniis præstetur, è cuiusque Curia moribus petendum est; interdum Vasalli palliò vestiti, interdum inermes coram Domino comparent, huicq; fidem suam stantes pollicentur. In Aulis Principum quorundam in Circulo nostro Franconicò vasallo stanti, sedente Dominò aut rei feudalis Præpositò, à Secretario verba Vasallagii præleguntur, quæ postquam se benè percepisse, ac proinde in ea juraturum annuit Vasallus, surgens de sede sua Dominus aut vicem ejus gerens, ipsum corporale Juramentum à vasallo elevante digitos pro more elevari solitos recipit.

TH. LXIII.

Investituræ actu absolutò, laudemium sive relevium, ex pacto fortè vel consuetudine debitum, solvi, ac Instrumentum, quod breve testatum dicitur, *1. F. 2. §. 1. 2. F. 32.* (pro quo Cancellariæ nonnihil pecuniæ numerandum est) dari solet, cujus tanta est vis & efficacia, ut in controversiis feudalibus plenè probet, & sufficientem mereatur fidem, ejusq; tenori ita stetur, ut omni feudorum generi & naturæ deroget, sunt verba *Ros. c. 6. concl. 67.* cui plerumque inseritur formula Juramenti, hoc modo: **Und N. hat uns darüber in Treuen gelobt / und leiblich einen Ayd zu Gott geschworen / uns und unsern Nachkommen / getreu / hold und gewärtig zu seyn ic.** *Vultej. c. 6. lib. 1. n. 40.* E contrario vasallus Domino literas reversales, ceu vocant, tradit, vel à Domino scriptas sua manu subscribit, nonnunquam sigillò firmat. Et quamvis nec Juris nec æquitatis ratio permittat, ut alienorum Instrumentorum inspiciendorum potestas Actori fieri debeat, *l. 4. C. de edendo*, vasallus tamen reus Domino actori investituræ instrumentum edere cogitur, quod speciale est, uti publicè docuit sæpiùs cum veneratione alleg. DN. PRÆSES, cujus Virtus atq; fama micant velut inter ignes Luna minores, *in prælect.*

lect. ad Schnobel. Diss. ad Pand. 2. tb. 21. jung. Immortal. Dn. Luduvell.
in Syn. c. 17. p. 432.

TH. LXIV.

De effectibus præstitæ fidelitatis adhuc agere non esset in difficili, nisi prolixè ac luculenter à plurimis materia hæc esset pertractata, itaq; spicilegii locò sufficiat hîc indicasse, Domino in re feudali factam tectam relinquendam proprietatem, Vasallum verò utile dominium nancisci, insimul ad reverentiam officiorumq; præstationem esse obligatum, ac ita se gerere debere, uti decet erga illos, quorum persona sancta & honesta videri debet, *l. 9. ff. de obs. par. & patr. prest.* Si enim promissa fidelitatis non persolverit sed culpæ alicujus, quæ vel in committendo vel omittendo consistit, *Dn. Schnobel Diss. Feud. 10. tb. 5. & seqq.* reus fuerit, perfidus ac perjurus, *2. F. 6. inf.* & barbarâ voce Feloniam commisisse dicitur, *2. F. 38.* ex qua pœnæ subjugandus, feudòque tanquam beneficio indignus, dignus autem ejus privatione judicandus est, quæ tamen non ipso jure, sed per sententiam demum Judicis irrogatur *xxx. 1. F. 21. §. fin. 1. F. 22. 2. F. 57. 2. F. 24. §. 2. l. 176. de R. 7. Add. Dn. Luduvell. Syn. c. 18. p. 481. cum seqq. Melon. Thes. Jur. tit. 4. n. 34. & seqq.*

TH. LXV.

Deniq; circa effectus in considerationem venit obligatio Domini, quam suadet natura correlatorum; tritumq; illud Germanorum proverbium *Treu Herr treu Knecht* admonet quodammodo Dominum feudi etiam fidelitatem Vasallo debere, quamvis ut eandem huic juratò promittat nullibi dispositum reperiatur, cum Jura majorem de Domino habeant fiduciam, neq; beneficium conferens cum accipiente ad paria hoc casu redigendus sit; fidelis tamen esse jubetur Dominus ob mutuam inter utrumq; obligationem, ne malefidi nomen mereatur, *juxta all. sup. c. 2. F. 6. inf.* qui *ix.* propterea à Dd. Dominis feudi terribilis dicitur, notante *Vult. lib. 1. c. 10. n. 37.* ex quo elucescit eodem modo feloniam comittere Dominum, & propter ejus commissionem proprietate & Jure suò, quod in feudo habet, cadere, § *Domino, 2. F. 26. & 2. F. 47.*

Atq; hic cum DEO discursus nostri terminus esto, pro colophone Benevoli Lectoris favorem, eo quo par est studio, efflagitantes, cujus inde proveniens benignum de qualiquali nostro labore judicium ad preciosissimam gemmam, quâ theses hæc obsignentur, lubentes æquiparabimus.

DEO UNI ET TRINO GLORIA!

Altdorf, Diss., 1670-71

X 242 1345

ULB Halle

3

006 650 694

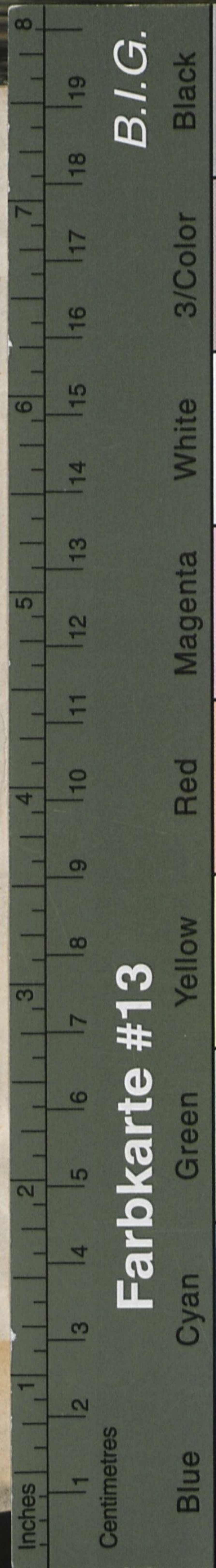
V817

D. N. J. C. ^{18.}
UM FEUDALEM
De
LLAGIO
PRÆSIDIO
CELLENTISSIMI
ATQUE CONSULTISSIMI
ESTI CREGEL
P. NORIMBERGENSIS
SIMI IN UNIVERSITATE ALT-
CIS JURISQUE FEUDALIS
L. FAMIGERATISSIMI
SSORIS PRIMARI
PRÆCEPTORIS AC HOSPITIS
NTIÆ GENERE PERPETIM
COLENDI
orum examini subicit
JACOBUS SCHEURL
AUTOR.
D. 7. Septembris.
R. MDC LXX.

ALTDORFFI
h. Winterbergeri, Universitatis
Typogr.